

Jan Malý

Řemeslníci a kutilové.

Pocházím z docela malé vesničky u Poděbrad, i když se honosila titulem Velké Zboží. Jeden sedlák v ní hospodařil, dva páry koní měl a koncem třicátých let si furianty dokonce i traktor značky Svoboda opatřil. Tři čtyři chalupníci tam ve třicátých letech hospodařili, co jeden pár koní do pluhu i do kočáru zapřahali. Jejich žena chalupnice ráda na oslovení selka slyšela, pět či šest kraviček ve chlévě ráno i večer dojila.

Byl tam ještě přehršel poličkářů s jednou či dvěma kravkami které chuděry museli na poličku i v záprahu pomáhat a ještě i mlíčko dávat. O celé to hospodářství se panímáma sama starala, neboť pantáta přes týden chodil někam do továrny pracovat a doma v hospodářičku přiložil ruku k dílu jen v pozdním odpoledni a v neděli. Pak tam byla valná většina těch, kteří neměli ani kozičku, natož poličko a kravičku. Ti se zmožili tak akorát na muškát za oknem a někteří na pár králíků v králíkárně na dvorečku.

Tátové chodili do továren, a nemyslete si, že je měli hned za rohem. Jezdili na kolech do Nymburka, do Peček a mnozí podle Labe pět a dvacet kilometrů až do Čelákovic kde si přišli na slušný výdělek. To se ví, že ráno odjížděli z domova už před čtvrtou, aby byli včas v práci v šest. Z práce se domů vraceli po čtvrté odpoledne. Celou směnu pracovali a v nohou měli těch padesát kilometrů našlapaných na kole. To už doma moc práce nepotrhal. Leda tak dát svému potomkovi na zadek, když moc zlobil a natolik maminku rozzlobil tak, že musela upustit páru a tatínkovi si postěžovat.

Maminky, kromě starostí o chudou domácnost a výchovy svých ratolestí se chopily každé možnosti výděleku, či přívýděleku, která se v okolí vesnice naskytl. Ty nejšťastnější měli stálou práci v nedalekých, jen tři kilometry vzdálených lázních, v Poděbradech. Jako lázeňské přímo v lázních u procedur a některé jako pokojské, pomocnice v kuchyních nebo uklízečky v lázeňských hotelích. Ty méně šťastné pracovaly jako posluhovačky nebo pradleny v domácnostech bohatších poděbradských občanů.

Tak jsme si tam tenkrát žili. Chudě a vesele i smutně. My děti chodily do školy, lítaly po vesnici se svými hrami a pomáhali rodičům ze všech svých slabých sil. Ti, kteří měli na dvorečku králíkárně s králíky, museli pro ně denně nadloubat plný košík pamprdice, o žních jsme museli nasbírat na pokosených polích mnoho kytic klásků, aby byla čím vykrmit vánoční husa. Museli jsme pohlídat mladší sourozence, když máma s tátou byli v práci. Rodiče pracovali, vydělávali a dávali vydělat.

Za mého dětství v těch třicátých letech minulého století nebyl v celé vesnici, široko, daleko, žádný kutil. Zato ta vesnička uživila celou řadu řemeslníků. Když se moji babičce porouchal vypínač, přišel elektrikář pan Futera a opravil ji ho. Nevyměnil, jako dnes ale opravu opravil. Tenkrát se věci opravovali a k výměně řemeslníci přistoupili, až když každá oprava byla marná. Dnes i celá vrtačka nebo mixer se při poruše jednoduše zahodí a koupí nový. Kdopak by se trápil zjišťováním závady a opravou. Pan Tomek, truhlář, vyměnil vadnou trnož u židle či u stoličky, ba dokonce když kravička pochroumala pět štycholců na plotě, nezpravoval to hospodář sám, ale dal vydělat truhláři odbornou opravou. Když se mi utrhlou ucho u školní aktovky, sedlák pan Plachý mi ho odborně přišil a teprve při mé třetí či páté návštěvě si řekl o pětikorunu.

Tak na vesnici žili a uživili se ještě, švec pan Pokorný, kovář pan Kracík, řezník pan Košťál, holič pan Skalský a ještě i pár dalších. Všechny ty řemeslníky ta malá vesnička uživila právě proto, že se věcmi nemrhalo, ale opravovali se. Hospodáři, tovární dělníci, jejich ženy a děti, i ti řemeslníci žili střídme a ne rozmařile, právě tak jako obyvatelé vesnických chalup všech vesnic v širém okolí.

Dnes už je z vesničky rozlehlá městská čtvrť Poděbrad. O řemeslníka tam nezavadiš, zato domácích kutilů je tam jako naseto. Každý všechno umí, všemu rozumí, a když něco neví tak si to vygoogluje. Když se někomu porouchá vysavač, mixer nebo žehlička, zkouší si to opravit sám, což se ovšem většinou nepodaří. V tom případě vadný výrobek hodí do kontejneru tříděného odpadu a koupí nový. Jsou už i případy, že tak skončí i přístroje drahé nebo rozměrné, jako pračka, lednička či televizor.

Vypadá to, že řemeslníky nahradí domácí kutilové a hodinoví manželé. Už se vyhazují věci i neporouchané, jen proto, že vyšli z módy. Opraváře nepotřebujeme. Vymřou.